Наукові перспективи
Видавнича група

СУСПІЛЬСТВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

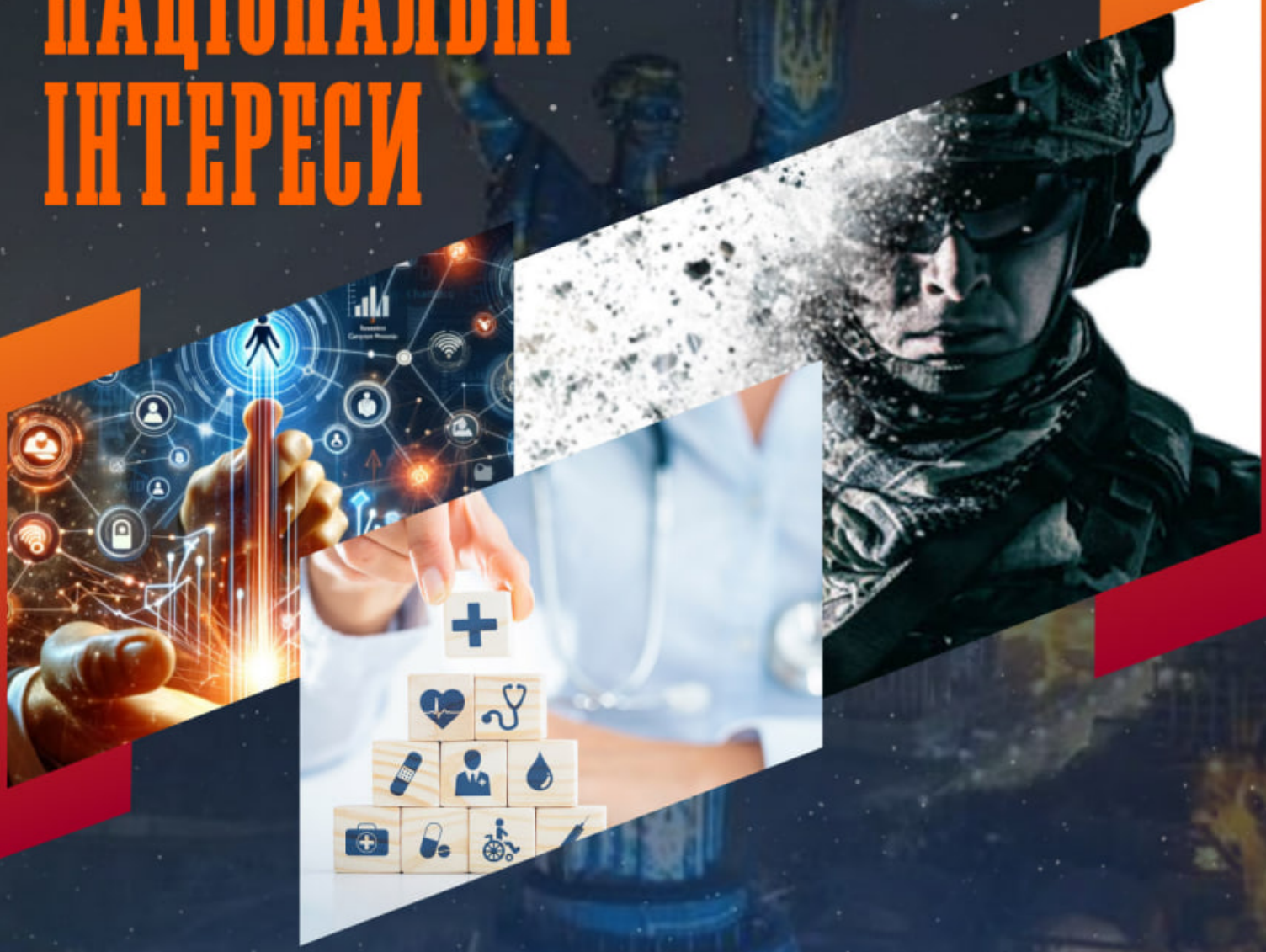

№ 3(23)2026

Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України

Видавнича група «Наукові перспективи»

Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління

Християнська академія педагогічних наук України

«Суспільство та національні інтереси»

№ 3(23) 2026

Київ – 2026

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group "Scientific Prospects"

All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public Administration

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

«Society and national interests»

№ 3(23) 2026

Kyiv – 2026

ISSN 3041-1572 Online
УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)
R40-05712

DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)

"Суспільство та національні інтереси": журнал. 2026. № 3(23) 2026. С. 1476

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 920 від 26.06.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія "Б", спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки; 281 Публічне управління та адміністрування

Рекомендований до друку Президією Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Протокол від 04.03.2026, № 3/3-26)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Асоціації науковців України, Інституту освіти Азербайджанської Республіки

Журнал має за мету висвітлення результатів наукових досліджень та поширення інформації із основних аспектів розвитку людського капіталу, соціальних наук, журналістики та ін. для розвитку, удосконалення української національної науки

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Небеленчук Ірина Олександрівна доктор педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», (Кіровоград, Україна)

Члени редакції журналу:

- **Біляковська Ольга Орестівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, факультет педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна)
- **Волошин Олена Романівна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна)
- **Гумеїр Гусейн Ахмедов** - доктор педагогічних наук, професор (Азербайджан)
- **Гуменюк Тетяна Костянтинівна** - доктор філософських наук, Заслужений працівник освіти України, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, інноваційно-методичного забезпечення освітнього та наукового процесів Київської муніципальної академії музики ім. Р.М. Глієра (Україна)
- **Дибкова Людмила Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики та системології ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Україна)
- **Доктор Мутмайна -** викладач Університету Аль Асярія Мандар Сулавесі Барат, Індонезія, ад'юнкт-професор Департаменту освіти, Університет Manipal GlobalNxt Малайзії (Малазія)
- **Жуков Валері** - Університет Миколи Коперника в Торуні (Польща)
- Кожевникова Алла Власівна - доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва МДПУ імені Богдана Хмельницького, (Україна)
- **Коренева Інна Миколаївна** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (Україна)
- **Литовченко Ірина Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Україна)
- **Р. Ахмад Закі Ель Ісламі** - доцент, професор, доктор філософії, Департамент наукової освіти, Факультет підготовки вчителів та освіти, Університет Султана Агенга Тіртаяса (Індонезія)
- **Тавдгірідзе Лела** - Доцент з теорії та історії педагогіки, професор кафедри педагогічних наук Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія)
- **Шевчук Лариса Дмитрівна** - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, інформатики і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі (Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України, 2026
© Видавнича група «Наукові перспективи», 2026
© Християнська академія педагогічних наук України, 2026
© Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління, 2026
© автори статей, 2026

Козлюк О.А. 435
ПІДГОТОВКА ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В КОНТЕКСТІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ (НА ПРИКЛАДІ ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ)

Козько Г.С., Левінська О.О., Остапенко А.Л., Хмель В.В., Шляхтенко О.Ю. 448
ГРАМАТИКА РОМАНСЬКИХ МОВ ЯК ДРУГА ІНОЗЕМНА: РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Козьма В.В., Арабчук І.В. 461
СОЦІАЛЬНІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ЯК ПРОСТІР СВОБОДИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Коноваленко А.О. 474
МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛЕГКОЮ АТЛЕТИКОЮ ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Кравченко К.А. 487
ТЕХНОЛОГІЇ ГЛИБОКОГО НАВЧАННЯ У РОЗПІЗНАВАННІ ЕМОЦІЙ У ЛЮДСЬКОМУ ГОЛОСІ ДЛЯ НАВЧАЛЬНИХ СИСТЕМ

Кугот О.Л., Кочетков О.В., Дромашко В.М. 499
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У СПІВПРАЦІ З ПРОГРАМОЮ НАТО DEEP

Кульчицький В.Й. 511
ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФІЇ ЗДОРОВ'Я ТА СОЦІОЛОГІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ НАУКОВОГО ПОШУКУ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Лазарев О.В., Фернос Ю.І., Бечко Я.В. 521
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОДЕЛЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Лесіна Т.М. 537
СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК

СУСПІЛЬСТВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ
3(23) 2026
ISSN 3041-1572 Online

УДК 37.091.3:81'243

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-549-560

Магдюк Ольга Вікторівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, https://orcid.org/000-0002-6778-3586

Бопко Ігор Зеновійович кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет, м. Мукачево, https://orcid.org/0000-0003-0517-3771

ІНТЕГРАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ОРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОДЕЛЮВАННЯ ІНШОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Анотація: У статті розглядаються ключові компоненти, необхідні для моделювання процесу формування іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності на заняттях іноземної мови. Стверджується, що теорії діалогу культур, культурно-історична детермінація людської особистості, вербальні та невербальні дії, зумовлені нормами та культурними ціннісними орієнтаціями, концепції міжкультурної особистості та мотивованої особистісної рефлексивної дискурсивної діяльності та толерантності можуть розглядатися як методологічне обґрунтування моделювання міжкультурної комунікативної компетентності. Іншомовна міжкультурна комунікативна компетентність включає: здатність взаємодіяти на основі соціокультурних та лінгвістичних норм та універсальних культурних цінностей, долати конфлікти в процесі взаємодії між професійними культурами та стилями; використовувати варіативні звички та навички, включаючи моделі культурно-чутливої вербальної та невербальної комунікації на основі емпатії. Автори пропонують комплекс педагогічних технологій та сценаріїв, що базуються на кооперативних комунікативних стратегіях і тактиках та відповідають когнітивному, процесному, емоційно-чуттєвому та поведінковому рівням структури особистості студента ЗВО. Зазначені технології спрямовані на формування вербальних іншомовних кооперативних стратегій (переговори, дискусія, активне слухання, рефлексія, вирішення конфліктів) і типізуються таким чином: аналіз професійних інцидентів; вирішення професійно значущих ситуацій-кейсів; самокоментування життєвих міжкультурних ситуацій; аналіз культурної чутливості; спостереження за контекстом; тренування рефлексії; тренування емоційної та

вербальної чутливості. Підкреслюється, що моделювання на основі наданих технологій та методології може підвищити ефективність міжкультурної комунікативної компетентності студентів на заняттях іноземної мови та розширити їхній глобальний світогляд завдяки здатності розуміти культурно-лінгвістичну варіативність та її імпліцитні значення.

Ключові слова: міжкультурна комунікативна компетентність; міжкультурна комунікативна комунікація; методика викладання іноземних мов; комунікативні стратегії; комунікативна тактика; педагогічні технології.

Mahdiuk Olha Viktorivna PhD in Pedagogy, Associate Professor, Assosiate professor of Department of Foreign Languages, Khmelnytskyj National University, Khmelnytskyj, https://orcid.org/000-0002-6778-3586

Bopko Ihor Zenoviovych Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of English Language, Literature and Teaching Methods, Mukachevo State University, Mukachevo, https://orcid.org/0000-0003-0517-3771

INTEGRATION OF CULTURAL-ORIENTED PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN THE MODELING OF FOREIGN LANGUAGE INTERCULTURAL COMMUNICATION IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES

Abstract: The article considers the key components necessary for modeling the process of forming foreign language intercultural communicative competence in foreign language classes. It is argued that theories of cultural dialogue, cultural and historical determination of the human personality, verbal and non-verbal actions conditioned by norms and cultural value orientations, concepts of intercultural personality and motivated personal reflective discursive activity and tolerance can be considered as a methodological justification for modeling intercultural communicative competence. Foreign language intercultural communicative competence includes: the ability to interact on the basis of sociocultural and linguistic norms and universal cultural values, to overcome conflicts in the process of interaction between professional cultures and styles; to use variable habits and skills, including models of culturally sensitive verbal and non-verbal communication based on empathy. The authors propose a set of pedagogical technologies and scenarios based on cooperative communicative strategies and tactics and corresponding to the cognitive, process, emotional-sensory and behavioral levels of the personality structure of a higher education student. The indicated technologies are aimed at the formation of verbal foreign language cooperative strategies (negotiation, discussion, active listening,

reflection, conflict resolution) and are typified as follows: analysis of professional incidents; resolution of professionally significant case situations; self-commentary on life intercultural situations; analysis of cultural sensitivity; observation of the context; reflection training; training of emotional and verbal sensitivity. It is emphasized that modeling based on the provided technologies and methodology can increase the effectiveness of students' intercultural communicative competence in foreign language classes and expand their global worldview due to the ability to understand cultural and linguistic variability and its implicit meanings.

Keywords: intercultural communicative competence; intercultural communicative communication; foreign language teaching methodology; communicative strategies; communicative tactics; pedagogical technologies.

Постановка проблеми. Сучасний освітній простір зазнає швидких змін через глобалізацію, технологічний прогрес та складні суспільні виклики. Зростаюча взаємопов'язаність професійних, соціальних та культурних систем створила нагальну потребу в освіті іноземних мов, яка виходить за рамки засвоєння словникового запасу та граматики, зосереджуючись на розвитку міжкультурної комунікативної компетенції. Така компетенція дозволяє студентам ЗВО ефективно орієнтуватися в мовному, соціальному та культурному різноманітті, що є критично важливою навичкою для студентів гуманітарних, соціальних наук та професійних дисциплін. У цьому контексті інтеграція культурно-орієнтованих педагогічних технологій у заняття з іноземних мов забезпечує інноваційний та методологічно обґрунтований підхід до навчання, який поєднує лінгвістичні навички з культурним розумінням.

Методологічне обґрунтування інтеграції культурно-орієнтованих педагогічних технологій базується на кількох теоретичних перспективах. По-перше, теорії культурного діалогу та міжкультурної комунікації підкреслюють важливість розуміння як вербальної, так і невербальної поведінки як культурно опосередкованої. Навчання інтерпретації імпліцитних значень та культурних норм дозволяє студентам брати участь у спілкуванні, яке є контекстуально доречним та соціально ефективним. По-друге, культурно-історичний підхід в освіті підкреслює роль соціальних та культурних факторів у формуванні когнітивного та комунікативного розвитку. По-третє, концепції міжкультурної особистості та мотивованого рефлексивного дискурсу свідчать про те, що емоційна, когнітивна та поведінкова залученість студентів до діяльності з іноземною мовою є вирішальною для розвитку міжкультурної компетентності. Ці теоретичні перспективи забезпечують надійну основу для розробки занять з іноземної мови, що включають завдання реального спілкування та рефлексію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інтеграції культурно-орієнтованих педагогічних технологій у моделювання іншомовної

міжкультурної комунікації на заняттях з іноземної мови стало об'єктом уваги численних наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Українські дослідники, зокрема С. Ю. Ніколаєва, О. В. Ясінська та І. С. Козелецька, розглядали методологічні підходи до формування міжкультурної компетентності студентів у навчальному процесі, зокрема через використання автентичних матеріалів, рефлексивних практик та культурно-орієнтованих завдань. Вітчизняні лінгвісти підкреслюють важливість поєднання культурних і професійних аспектів у вивченні іноземної мови, що сприяє розвитку толерантності, емпатії та здатності адаптувати комунікативну поведінку до різних культурних контекстів.

Зарубіжні науковці, такі як B. Tomlinson, P. Hubbard та M. Levy, зосереджували увагу на ролі педагогічних технологій і матеріалів, спрямованих на моделювання реальних професійних ситуацій та практичну міжкультурну взаємодію. У роботах T. Dudley-Evans і M. St John концепція English for Specific Purposes (ESP) включає моделювання професійних завдань, що враховують культурні особливості комунікації, а також розвиток адаптивності мовної поведінки в міжнародному професійному середовищі. Дослідження G. Dudeney та N. Hockly демонструють, як цифрові та інтерактивні технології сприяють культурно-орієнтованому викладанню іноземної мови, що включає міжкультурні дискусії, онлайн-проєкти та симуляції, наближені до реального професійного спілкування.

Таким чином, синтез вітчизняних і зарубіжних підходів дозволяє не лише теоретично обґрунтувати необхідність впровадження культурно-орієнтованих педагогічних технологій у мовну освіту, але й розробити практичні моделі їх застосування для формування іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності студентів у вищих навчальних закладах.

Мета статті - дослідити теоретичні та практичні аспекти інтеграції культурно-орієнтованих педагогічних технологій у процес моделювання іншомовної міжкультурної комунікації на заняттях з іноземної мови, визначити методологічні підходи та педагогічні інструменти, які сприяють розвитку мовної, міжкультурної та професійної компетентності студентів на заняттях іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Культурно-орієнтовані педагогічні технології відіграють ключову роль у сучасному викладанні іноземних мов, оскільки вони забезпечують студентів автентичними контекстами для практики не лише мовних, а й міжкультурних навичок. Це означає, що навчальні завдання виходять за межі формального засвоєння граматики та лексики і включають ситуації, наближені до реальної комунікації в професійному та соціокультурному середовищі. Їх значення у процесі вивчення іноземної мови можна розділити на кілька ключових аспектів [5]:

1. *Розвиток мовної компетентності.* Культурно-орієнтовані технології дозволяють студентам застосовувати мовні структури та лексику в контекстах, які відображають реальні комунікативні потреби. Наприклад, моделювання ділових переговорів, створення презентацій для міжнародної аудиторії або обговорення професійних кейсів стимулює активне використання мови та покращує мовну впевненість.

2. *Формування міжкультурної компетентності*. Виконання завдань у культурно значущих ситуаціях дає можливість студентам зрозуміти соціокультурні норми, цінності та стилі спілкування різних культур. Це сприяє розвитку емпатії, толерантності та здатності адаптувати свою комунікацію до партнерів із різних культурних контекстів.

3. *Підготовка до професійної діяльності*. Застосування автентичних матеріалів і симуляцій дозволяє студентам освоювати професійні комунікативні стратегії – ведення переговорів, обговорення проектів, роботу в міжнародних командах. Це поєднує мовні навички із професійними компетенціями, що робить навчання більш практико-орієнтованим.

4. *Підвищення мотивації та самостійності*. Робота з автентичними контекстами та інтерактивними завданнями робить процес навчання цікавим і релевантним для студентів. Вони активно включаються у виконання завдань, аналізують власну діяльність і приймають відповідальність за результат, що сприяє формуванню саморегуляції та рефлексії.

5. *Розвиток когнітивних та соціальних навичок*. Завдяки культурно-орієнтованим завданням студенти тренують критичне мислення, здатність вирішувати конфлікти та ефективно взаємодіяти в команді, що є важливим для успішної міжкультурної комунікації у професійному житті.

У контексті інтеграції культурно-орієнтованих педагогічних технологій у моделювання іншомовної міжкультурної комунікації на заняттях з іноземної мови вважається за необхідне розроблення та детальний аналіз низки сценаріїв їх практичного застосування. Сценарії занять розроблені для студентів спеціальностей менеджмент, бізнес, логістика та гуманітарні науки, які вивчають англійську мову як іноземну, з метою розвитку міжкультурної комунікативної компетенції, навичок ведення переговорів та професійного словникового запасу. У межах запропонованих сценаріїв студенти беруть участь у симульованих професійних ситуаціях, де вони повинні вести переговори щодо укладання контракту з партнером з іншої країни. Сценарії відображають проблеми міжкультурної комунікації, оскільки культурні норми та стиль спілкування партнера можуть суттєво відрізнятися, що потенційно може призвести до непорозумінь. Завдання спрямовані на забезпечення успішного проведення переговорів, демонструючи культурну чутливість та розвиток професійних комунікативних навичок. Крім того, студенти беруть участь у

симульованих проєктах, наприклад, у створенні міжнародної маркетингової стратегії для продукту або послуги. У таких проєктах вони поєднують культурну обізнаність, мовні навички та прийняття професійних рішень, що сприяє розвитку здатності адаптувати поведінку до різноманітних професійних та культурних контекстів. Зазвичай, метою цих сценаріїв є формування міжкультурної комунікативної компетентності, самосвідомості, емпатії та уміння адаптувати поведінку у міжкультурному спілкуванні. Студенти також залучаються до рефлексивної діяльності, яка передбачає аналіз власного спілкування, оцінку комунікативних стратегій та врахування етичних, емоційних і культурних аспектів взаємодії. Такі підходи сприяють розвитку критичного мислення, саморефлексії та здатності ефективно функціонувати у глобалізованому професійному середовищі [3].

Навчання на основі кейсів. Студенти аналізують професійні або соціальні ситуації, що пов'язані з культурними відмінностями. Наприклад, на курсі менеджменту студенти можуть оцінити випадок, коли міжкультурні переговори зазнають невдачі через неправильне розуміння соціальних норм. Вони виявляють помилки в спілкуванні, пропонують альтернативні стратегії та обговорюють основні культурні цінності, що впливають на поведінку.

Студентів поділяють на дві групи, що представляють компанії, що беруть участь у переговорах. Кожна група отримує інструктаж, який включає історію компанії, цілі, пріоритети переговорів та культурний профіль партнера. Культурні профілі висвітлюють такі аспекти, як бажаний стиль спілкування (прямий чи непрямий), ставлення до ієрархії та прийняття рішень, а також очікування щодо термінів та умов контракту. Студентам також надається список словникового запасу та ключові фрази, що стосуються ведення переговорів, вирішення конфліктів та професійного спілкування.

На етапі рольової гри/симуляції групи зустрічаються на структурованій переговорній сесії, яка може проводитися віч-на-віч або через онлайн-платформу. Кожна група представляє своїх учасників та ролі, представляє цілі та пріоритети своєї компанії, вислуховує запити та занепокоєння партнера та відповідає, використовуючи культурно доречні вербальні та невербальні стратегії, включаючи тон, жести та формули ввічливості. Викладач виступає в ролі фасилітатора, спостерігаючи за взаємодією, надаючи рекомендації та відзначаючи будь-які культурні непорозуміння або збої в комунікації.

Після симуляції студенти беруть участь у рефлексії та обговоренні. Вони аналізують, які комунікаційні стратегії були ефективними, визначають, де виникли культурні непорозуміння, та розглядають, як можна було б покращити результати переговорів. Потім студенти пишуть коротку рефлексію англійською мовою, підсумовуючи кейс та стратегії для майбутньої міжкультурної взаємодії.

Результати навчання за цим сценарієм включають: використання професійної лексики та функціональних виразів англійською мовою (лінгвістичні); розпізнавання та адаптація до культурних відмінностей у спілкуванні, переговорах та прийнятті рішень (культурні); розвиток навичок вирішення проблем, прийняття рішень та ведення переговорів (професійні); та оцінювання особистої діяльності для покращення стратегій міжкультурної комунікації (рефлексивне).

Рольові ігри та симуляції. Студенти беруть участь у симульованих професійних сценаріях, таких як міжнародні ділові зустрічі, академічні конференції або вправи з реагування на кризові ситуації. Ці завдання вимагають від студентів активного використання іноземної мови, застосування культурних знань та належного використання вербальних та невербальних стратегій. Рольові ігри заохочують креативність, прийняття рішень та адаптивність у складних контекстах.

Студенти поділяються на групи, що представляють різні міжнародні зацікавлені сторони, такі як керівники компаній, державні службовці чи представники неурядових організацій. Кожна група отримує інструктаж, у якому викладено її роль, цілі та культурний профіль, включаючи бажані стилі комунікації (прямий чи непрямий), ієрархію та норми прийняття рішень. Студентам надається список ключової лексики та виразів для кризового менеджменту, переговорів та спільного вирішення проблем.

На етапі рольової гри/симуляції групи зустрічаються на симульованій сесії кризового менеджменту, яка може проводитися віч-на-віч або через онлайн-платформу. Кожна група повинна: представити учасників та їхні ролі, представити свої пріоритети та занепокоєння, відповісти на пропозиції інших зацікавлених сторін та обговорити рішення, використовуючи культурно доречні вербальні та невербальні стратегії, такі як тон, жести та формули ввічливості. Викладач виступає в ролі фасилітатора, спостерігаючи за взаємодією, надаючи рекомендації та відзначаючи культурні непорозуміння або збої в комунікації.

Після симуляції студенти беруть участь у рефлексії та обговоренні. Вони оцінюють ефективність своїх комунікативних стратегій, виявляють культурні непорозуміння та обговорюють, як можна було б ефективніше впоратися з кризою. Студенти також пишуть коротку рефлексію англійською мовою, підсумовуючи отримані уроки, успіхи в комунікації та стратегії для майбутньої міжкультурної взаємодії.

Результати навчання включають: використання професійної лексики та функціональних виразів англійською мовою (лінгвістичні); розпізнавання та адаптація до культурних відмінностей у комунікації та прийнятті рішень (культурні); покращення навичок вирішення проблем, ведення переговорів та управління кризами (професійні); та оцінювання особистої діяльності для покращення міжкультурних комунікативних стратегій (рефлексивні).

Спільне навчання та спільні проекти. Працюючи в групах, студенти готують презентації, звіти або дослідницькі проекти на міжкультурні теми. Співпраця сприяє розвитку навичок ведення переговорів, командної роботи та усвідомлення різних точок зору. Наприклад, студенти можуть розробити стратегію сталого розвитку для багатонаціональної компанії, обговорюючи рішення англійською мовою, враховуючи культурні очікування різних зацікавлених сторін.

Студенти поділяються на багатонаціональні команди, кожна з яких представляє відділ маркетингу, який має завдання вийти на іноземний ринок. Кожна команда отримує короткий опис проекту, в якому окреслено продукт / послугу, цільовий ринок, культурний профіль аудиторії та цілі проекту. Культурні профілі включають бажані стилі спілкування, норми поведінки споживачів, рекламні вподобання та діловий етикет. Студентам також надається професійний словниковий запас, фрази для презентації ідей, ведення переговорів та переконання англійською мовою.

На етапі спільного навчання/проекту команди співпрацюють протягом кількох сесій, щоб [7]:

1. Провести маркетингове дослідження, використовуючи онлайн-ресурси та тематичні дослідження, враховуючи культурні та соціальні фактори.
2. Розробити маркетинговий план, включаючи ціноутворення, просування, розповсюдження та культурно чутливі повідомлення.
3. Підготувати професійну презентацію англійською мовою, в якій повинні коротко викласти стратегію, ключові висновки та рекомендації.

У процесі роботи над проєктом студенти повинні практикувати ефективну міжкультурну комунікацію, делегувати обов’язки, обговорювати ідеї, вирішувати конфлікти та інтегрувати різні точки зору. Викладач виступає в ролі посередника, надаючи керівництво, зворотний зв’язок та підтримку, дозволяючи студентам брати на себе відповідальність за управління проєктом та прийняття рішень. Цифрові інструменти, такі як спільні документи, онлайн-форуми для обговорень та програмне забезпечення для презентацій, можуть бути використані для підтримки співпраці.

Після завершення проєкту студенти беруть участь у рефлексії та обговоренні. Вони оцінюють командну роботу, ефективність комунікації, культурні аспекти та використання професійної мови. Студенти подають спільний звіт або рефлексивне есе англійською мовою, в якому підсумовують процес проєкту, отримані уроки та стратегії для покращення міжкультурної співпраці в майбутніх проєктах.

Результати навчання включають: застосування професійної лексики та функціональних виразів англійською мовою (лінгвістичні); розпізнавання та адаптація до культурних відмінностей у командній роботі, прийнятті рішень та

професійній презентації (культурні); розвиток навичок вирішення проблем, ведення переговорів та управління проєктами (професійні); та рефлексія над особистою та командною діяльністю для покращення міжкультурної комунікації та співпраці (рефлексивні).

Рефлексивні практики. Рефлексивні есе, щоденники або взаємне оцінювання дозволяють студентам аналізувати свою діяльність, оцінювати комунікаційні стратегії та враховувати етичні, емоційні та культурні аспекти взаємодії. Рефлексія зміцнює самосвідомість, емпатію та здатність адаптувати поведінку до різних міжкультурних ситуацій.

Студентам надається підказка, що базується на професійній або міжкультурній ситуації, такій як переговори з міжнародним партнером, співпраця в багатонаціональній команді або вирішення конфлікту в культурно різноманітному середовищі. Їм ставляться напрямні питання для зосередження їхньої рефлексії:

1. Які комунікаційні стратегії я використовував, і наскільки вони були ефективними?
2. Чи створювали якісь культурні відмінності труднощі або непорозуміння?
3. Як я керував емоційними реакціями та етичними міркуваннями під час взаємодії?
4. Що я міг би зробити по-іншому в подібних міжкультурних ситуаціях у майбутньому?

На етапі рефлексивного письма студенти можуть вибирати з кількох форматів: рефлексивні щоденники (студенти регулярно ведуть журнал досвіду рольових ігор, симуляцій, спільних проектів або обговорень у класі, відзначаючи успіхи, труднощі та культурні спостереження), рефлексивні есе (студенти пишуть структуровані есе, аналізуючи певну міжкультурну взаємодію, надаючи критичну оцінку своєї комунікації, прийняття рішень та адаптивності).

Оцінювання колегами. Студенти обмінюються рефлексіями або спостереженнями з одногрупниками, надаючи конструктивний зворотний зв’язок щодо комунікативних стратегій, культурної чутливості та командної роботи на заняттях з іноземної мови. Студенти діляться думками зі своїх рефлексій у невеликих групах або в класних дискусіях, зосереджуючись на ефективних методах комунікації, культурних непорозуміннях та отриманих уроках. Ця спільна рефлексія сприяє емпатії, сприйняттю перспективи та усвідомленню особистих сильних сторін та напрямків для вдосконалення.

Результати навчання включають: застосування професійної лексики та міжкультурних виразів у рефлексивному письмі (лінгвістичні); визнання культурних відмінностей та відповідне коригування комунікативних стратегій

(культурні); зміцнення самосвідомості, емпатії та адаптивної поведінки (емоційної та поведінкової); та критичну оцінку особистої та колегіальної діяльності для покращення міжкультурної комунікації (рефлексивна та аналітична).

Цифрові та мультимедійні інструменти. Онлайн-платформи, електронні підручники та мультимедійні ресурси надають автентичні матеріали та дозволяють здійснювати віртуальний обмін. Студенти можуть проводити віртуальні зустрічі з однолітками з інших країн, аналізувати міжнародний медіаконтент або брати участь в онлайн-дебатах. Ці інструменти розширюють навчальне середовище за межі класної кімнати та сприяють глобальній обізнаності.

Моделювання професійної та міжкультурної комунікації передбачає моделювання реальних сценаріїв, де студенти повинні інтегрувати лінгвістичні, когнітивні та культурні навички. Цей підхід робить акцент на вирішенні проблем, переговорах та вирішенні конфліктів. Наприклад, симуляція може представляти логістичну компанію, яка має справу з перебоями в ланцюжку поставок через геополітичні конфлікти, такі як війна в Україні. Студенти повинні повідомляти стратегії, домовлятися про рішення та представляти рекомендації іноземною мовою. Залучаючись до автентичних, соціально значущих контекстів, студенти розвивають здатність адаптувати комунікацію до різних професійних та культурних середовищ.

Інтеграція культурно-орієнтованих технологій сприяє розвитку студентів на кількох рівнях [8]:

1. Когнітивний: студенти аналізують міжкультурну взаємодію, виявляють моделі поведінки та оцінюють рішення.
2. Емоційний та афективний: заняття розвивають емпатію, толерантність та чутливість до культурного різноманіття.
3. Поведінковий: студенти практикують вербальні та невербальні стратегії, включаючи активне слухання, вирішення конфліктів, переговори та рефлексивну самооцінку.

Такий цілісний підхід гарантує, що студенти набудуть не лише лінгвістичної грамотності, але й практичних навичок, необхідних для професійного спілкування в мультикультурному середовищі. Викладачі, які впроваджують культурно-орієнтовані технології, переходять від традиційних інструкторів до фасилітаторів та модераторів. Вони розробляють завдання, надають керівництво та формують взаємодію зі студентами, дозволяючи їм брати на себе відповідальність за вирішення проблем та комунікацію. Такий орієнтований на студента підхід підвищує мотивацію, залученість та автономне навчання. Крім того, інтеграція глобальних суспільних викликів, таких як технологічні зриви, екологічні кризи чи міжнародні конфлікти, у навчальні завдання заохочує студентів критично аналізувати реальні проблеми, практикуючи міжкультурну

комунікацію. Ця інтеграція сприяє розвитку соціально відповідальних фахівців, які можуть ефективно орієнтуватися в складних глобальних середовищах.

Висновок. Таким чином, інтеграція культурно-орієнтованих педагогічних технологій у моделювання міжкультурної комунікації на заняттях з іноземної мови являє собою методологічно та практично надійний підхід до сучасної освіти іноземними мовами. Поєднуючи кооперативні стратегії, рольові ігри, аналіз випадків, рефлексивну практику та цифрові інструменти, викладачі можуть розвивати міжкультурну компетентність студентів, навички професійного спілкування та глобальну обізнаність. Такий підхід готує студентів до ефективної взаємодії в професійному та соціальному контекстах, покращує критичне мислення та розвиває культурну чутливість, необхідну для успішної участі у взаємопов'язаному та швидкозмінному світі.

***Література*:**

1. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. спец. закл. вищої освіти / С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2013. – 590 с.

2. Козелецька І. С. Міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутніх фахівців : навч. посіб. / І. С. Козелецька. – Київ : КНУТД, 2019. – 180 с.

3. Ясінська О. В. Формування міжкультурної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови / О. В. Ясінська // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2018. – № 4. – С. 112–121.

4. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence / M. Byram. – Clevedon : Multilingual Matters, 1997. – 124 p.

5. Dudeney G., Hockly N. How to Teach English with Technology / G. Dudeney, N. Hockly. – Harlow : Pearson Education Limited, 2012. – 192 p.

6. Dudley-Evans T., St John M. J. Developments in English for Specific Purposes: A multi-disciplinary approach / T. Dudley-Evans, M. J. St John. – Cambridge : Cambridge University Press, 1998. – 301 p.

7. Hubbard P., Levy M. Teacher Education in CALL / P. Hubbard, M. Levy. – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2006. – 398 p.

8. Tomlinson B. Materials Development in Language Teaching / B. Tomlinson. – 2nd ed. – Cambridge : Cambridge University Press, 2011. – 432 p.

References:

1. Nikolaieva, S.Yu. (2013). *Metodyka vykladannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].

2. Kozeletska, I.S. (2019). *Mizhkulturna komunikatsiia u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv* [Intercultural communication in professional training of future specialists]. Kyiv: KNUTD [in Ukrainian].

3. Yasinska, O.V. (2018). Formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Formation of students' intercultural competence in the process of learning a foreign language]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 4, 112–121 [in Ukrainian].

4. Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters [in English].

5. Dudeney, G., & Hockly, N. (2012). *How to teach English with technology*. Harlow: Pearson Education Limited [in English].

6. Dudley-Evans, T., & St John, M.J. (1998). *Developments in English for Specific Purposes: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].

7. Hubbard, P., & Levy, M. (2006). *Teacher education in CALL*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company [in English].

8. Tomlinson, B. (2011). *Materials development in language teaching* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 13.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.03.2026

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/